

IZLOŽBENA I PEDAGOŠKA DJELATNOST HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2012. GODINI

1. Izložbena djelatnost

Hrvatski školski muzej izložbenu djelatnost u godini 2012. započeo je predstavljanjem radova vrijednih ruku sudionika prve **Škole stripa**. Škola stripa je u Hrvatskom školskom muzeju održana po prvi put i to tijekom školskih zimskih praznika od 2. do 13. siječnja. Izložba je otvorena posljednjega dana trajanja Škole, 13. siječnja, a posjetitelji su je mogli razgledati do 10. veljače. Sudionici Škole bili su učenici osnovnih škola iz Zagreba koji su se upoznali s cjelovitom izradom stripa: od scenarija do njegove razrade kroz kadrove, pasice, table i na kraju cjeline koju simultano stvaraju tekst i crtež. Škola stripa organizirana je u suradnji s Centrom za kulturu Novi Zagreb, a održana je pod vodstvom profesora Ivana Mustača.

Tradicionalno, tijekom veljače, Hrvatski školski muzej izlaže i školske listove osnovnih i srednjih škola iz Zagreba. Ova izložba predstavljena je po prvi put u Muzeju sredinom 90-ih godina prošlog stoljeća, godine 1996. te godine 1997., a od godine 2001. kontinuirano sve do danas. **Izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola Grada Zagreba – LIDRANO 2012.** i ove je godine organizirana u suradnji s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba te se mogla razgledati od 21. do 24. veljače. Svi izloženi listovi ostaju u fondusu Muzeja kao dio Zbirke učeničkih i školskih listova.

Izložbenu djelatnost Muzej nastavlja izložbom pod nazivom **Multimedijalno stvaralaštvo učenika đачkih domova – DOMIJADA 2012.** Suradnja našega Muzeja s učeničkim domovima Grada Zagreba i Bedekovčine traje kontinuirano već 10 godina. *Domijadu* ugošćujemo u muzejskim prostorima od godine 2002. tijekom mjeseca ožujka ili travnja. Prilika je to da se javnost upozna s radom učeničkih domova, s radom odgajatelja i učenika, izvan njihovih prostora, a i da se tom radu oda priznanje. U sklopu ovogodišnje *Domijade*, natjecanja štićenika učeničkih domova Grada Zagreba, izloženo je oko 100 učeničkih radova u različitim tehnikama: video zapisi, dizajn, rukotvorine, fotografije, keramoskulpture, crteži, instalacije, slike, skulpture, primijenjena umjetnost. Najbolje među izloženim radovima ocijenili su stručni i učenički žiri, a uz samo otvorenje izložbe održano je i proglašenje najboljih radova u 2012. godini.

Od godine 2008. kontinuirano u Hrvatskom školskom muzeju izlaže i Učilište za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn – Studio Tanay. **Studio TANAY** predstavio se javnosti i ove godine u Hrvatskom školskom muzeju, u periodu od 12. do 26. travnja. Na izložbi **Razgovor s crtežom, s bojom i oblikom** predstavljeni su radovi polaznika

Izložba *Umjetnost je i u meni i u tebi*

Učilišta. Na otvorenju izložbe prisutni su bili polaznici Učilišta, likovni pedagozi, kulturna i pedagoška javnost. Izložbu je u Hrvatskom školskom muzeju postavila Rebecca McKay, magistra povijesti umjetnosti. O aktivnostima Učilišta prigodom otvorenja govorila je mr. sc. Ljiljana Zaninović Tanay, a o samoj izložbi Emil Robert Tanay, redoviti profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Izložbu je otvorila Branka Manin, ravnateljica Hrvatskog školskog muzeja.

Udruga za kreativni socijalni rad u suradnji s Domom za odgoj djece i mladeži Zagreb, Odgojnim zavodom u Turopolju i Terapijskom zajednicom u Đurmancu u razdoblju od kolovoza 2011. do svibnja 2012. godine provodila je projekt naziva ***Umjetnost je i u meni i u tebi***. Cilj projekta jest poticanje korisnika na aktivno sudjelovanje u kreativnim radionicama kroz stjecanje novih znanja i vještina koje djeluju na razvoj njihovih pozitivnih potencijala, izgradnju samopoštovanja i pozitivne slike o sebi. Kao rezultat kreativnih radionica koje su se provodile s korisnicima nastala je izložba radova koja je u Hrvatskom školskom muzeju predstavljena od 30. svibnja do 13. lipnja.

Od godine 2003. u Hrvatskom školskom muzeju najživlje je vrijeme početkom i krajem školske godine. Razlog tomu jest naš popularni projekt zaigranoga naziva – ***Neka škola započne i završi u Hrvatskom školskom muzeju***. Muzej u sklopu toga projekta početkom i krajem svake školske godine predstavlja zanimljivosti vezane za hrvatsko školstvo, zanimljivu školu, razred, učenika. Tijekom takvih projekata učenici imaju priliku povezati dio svog nastavnog sadržaja s građom Hrvatskoga školskog muzeja te sudjelovati u radionicama. Taj projekt prepoznat je od strane ostalih odgojno-obrazovnih ustanova, a dokaz tome su i ovogodišnje izložbe održane tijekom rujna i listopada. Stalnom komunikacijom i suradnjom sa školama Muzej ostvaruje svoju kulturnu i odgojno-obrazovnu funkciju te sadržajno obogaćuje svoj vlastiti program rada, ali i program rada škola.

Radionica Osnovne škole Frana Galovića u HŠM-u

Izložbom ***Bojama mijenjamo svijet*** predstavili smo radove učenika iz Osnovne škole Frana Galovića koja je na 30. izložbi likovnih radova učenika

osnovnih škola Novog Zagreba, u Centru za kulturu Novi Zagreb, u veljači 2012. godine, osvojila prvu nagradu – *Predstavljanje škole u Hrvatskom školskom muzeju*. Posjetitelji su izložbu mogli razgledati u razdoblju od 13. do 30. rujna. Škola je tijekom trajanja izložbe organizirala i zanimljive likovne radionice pod vodstvom profesorice likovne kulture i autorice izložbe Mirte Savani Profeta.

Ispeci pa prodaj! naziv je izložbe koja je mjesec listopada u Hrvatskom školskom muzeju učinila zabavnijim i koja je privukla velik broj posjetitelja. Tom izložbom predstavile su se dvije strukovne škole iz Bjelovara: Komercijalna i trgovačka škola Bjelovar te Turističko-ugostiteljska i prehrambena škola Bjelovar. Izložba se mogla razgledati od 4. do 21. listopada. Tijekom trajanja izložbe škole su organizirale radionički program putem kojega su predstavile svoj rad učenicima osnovnih i srednjih škola iz Zagreba. Naši posjetitelji su tako mogli naučiti kako nastaje kolač prijateljstva, čuti priču o Gimpelu, naučiti kako se oblikuje tijesto, mogli su se igrati s brašnom i zabaviti na dramskoj radionici.

Godine 2008. Hrvatski školski muzej ostvario je zanimljivu suradnju s Drvodjeljskom školom u Zagrebu. Izložbom *Drvodjeljske škole – Drvo naš odabir* predstavili smo te godine rad učenika i profesora drvodjeljskih škola iz cijele Hrvatske. Tada nismo ni znali da je to zapravo bio početak jednog velikog prijateljstva između Muzeja i drvodjeljskih škola Hrvatske. Drvodjelci

Radionica Osnovne škole Frana Galovića u HŠM-u

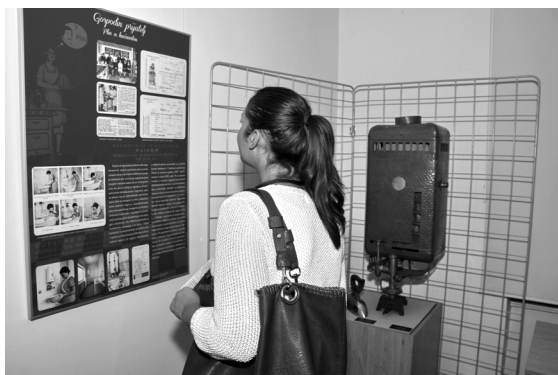

Radionica Turističko-ugostiteljske i prehrambene škole Bjelovar

Radionica Drvodjeljske škole iz Zagreba

nam priču o drvenim igračkama. Posjetitelji su na prigodnim radionicama, tematski vezanim za izložbu, i sami izrađivali vlastite igračke. Vrijedne ruke naših učenika i profesora drvodjelaca iznenadile su nas ponovno prekrasnim redizajnom starih hrvatskih škrinja, koje bi svatko od nas i danas rado imao u svom domu. Izložbom **Otkrij, sakrij, pronadi, pospremi...** posjetitelji su u Hrvatskom školskom muzeju od 30. listopada pa sve do kraja godine mogli saznati kako su škrinje izgledale nekada, čemu su služile, što se u njima skrivalo, a mogli su i sudjelovati na radionicama pod vodstvom naših prijatelja drvodjelaca.

Izložba *Vidljivo o nevidljivom*

su postali naši vrijedni, dragi te stalni suradnici. Suradnja se razvijala u više smjerova, od zanimljivih radionica na temu obrade drva do izrade *stare pučke učionice 19. stoljeća* za potrebe radioničke djelatnosti Muzeja. Izložbom *Drvo, kamen, crijep – svaki dom je lijep*, godine 2010., škole su naše posjetitelje upoznale sa zanimljivim izlošcima – autohtonim *kućicama* svoga zavičaja. Izložbom *Mašta može svašta*, godine 2011., ispričali su

Vidljivo o nevidljivom naziv je izložbe koja se u Hrvatskom školskom muzeju mogla razgledati od 13. do 25. studenoga. Izložba je otvorena povodom 150. obljetnice djelovanja Gradske plinare Zagreb d.o.o. i Gradske plinare Zagreb d.o.o. – Opskrba. Autorica izložbe je viša kustosica Muzeja Branka Manin. Javnosti je predstavljen razvoj same Plinare, proizvodnja i distribucija plina od vremena kada je korišten za osvjetljavanje

nje ulica Zagreba kao provincijskoga gradića u Habsburškoj Monarhiji pa do danas kada je plin široko primjenjiv, ekološki prihvatljiv energent u službi održivog razvoja.

Dana 11. prosinca otvorena je izložba ***Kolorirane litografije, ilustrativna nastavna pomagala u zbirkama Hrvatskoga školskog muzeja***. Izložbom je predstavljeno više od 1000 litografija, koloriranih litografija, oleografija, kromocinkografija, fotolitoigrafija te slikovnih prikaza offsetnoga tiska koji se čuvaju u zbirkama Muzeja. Navedeni muzejski izlošci bili su u uporabi u hrvatskim osnovnim i srednjim školama kao

nastavna pomagala za brojne nastavne predmete od sredine 19. te u 20. stoljeću. Zbirka litografija prikupljala se od same odluke o osnutku Muzeja, 1871. godine. Predmeti su prikupljeni kupnjom ili donacijama od proizvođača iz zemalja Monarhije, hrvatskih proizvođača, ali i velikim donacijama pojedinih osnovnih i srednjih škola u Hrvatskoj tijekom druge polovice 20. stoljeća. Autorica izložbe je muzejska savjetnica Vesna Rapo, a izložba se mogla razgledati u Hrvatskom školskom muzeju do 31. ožujka 2013. godine. Izložbu su popratile i brojne zanimljive radionice i predavanja.

Božićni kinč iz zagorske hiže dio je projekta međumuzejske suradnje Hrvatskoga školskog muzeja i Muzeja Hrvatskoga zagorja, Muzeja „Staro selo“ Kumrovec s kojim smo i ove godine uveselili naše najmlađe posjetitelje na božićnim radionicama koje smo tijekom studenoga održavali u prostorima Muzeja. Posjetitelji su mogli svaki dan razgledati i izložbu tradicijskog zagorskog nakita od krep-papira kojim se za Božić kitio interijer zagorske kuće, *hiže*. Izložba *Kinč iz zagorske hiže* autorice Vesne Žlender iz sela Pristava pokraj Tuhlja mogla se razgledati u Hrvatskom školskom muzeju od 13. studenoga 2012. do 10. siječnja 2013. godine. Na izložbi su posjetitelji osim tradicionalnih buketača mogli vidjeti i Trikraljsku zvijezdu kojom su čestitari na blagdan Sveta Tri kralja ophodili selo pjevajući božićne pjesme i čestitajući Novu godinu.

Hrvatski školski muzej i godine 2012. putovao je Hrvatskom i predstavio svoj rad pokretnim

Izložba Kolorirane litografije

Božićne radionice Muzeja „Staro selo“ Kumrovec

izložbama. Izložba *Učiteljice i učitelji u Hrvatskoj 1849.-2009.* predstavljena je početkom godine na dislociranom fakultetu Učiteljskoga fakulteta u Osijeku u Slavonskom Brodu. U listopadu izložba je postavljena u Državnom arhivu u Pazinu, odakle seli na Filozofski fakultet u Splitu. Izložbom je predstavljen povijesni prikaz razvoja obrazovanja učitelja, staleškoga djelovanja i razvoja profesionalnoga identiteta učiteljskoga zvanja u nastojanju spoznavanja uloge i značenja učiteljica i učitelja pučkih/osnovnih škola kroz protekla dva stoljeća u prosvjetnom i javnom životu Hrvatske.

Krajem svibnja u Osnovnoj školi Gustava Krkleca u Zagrebu predstavljena je pokretna izložba Hrvatskoga školskog muzeja *[U]okvir[i] svoje školsko ponašanje (disciplina u školama krajem 19. stoljeća i danas)*. Izložba je prvi put predstavljena u Hrvatskom školskom muzeju u okviru 14. muzejsko-edukativne akcije i nagradne igre Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva povodom Međunarodnog dana muzeja godine 2009.

2. Pedagoška djelatnost

Međunarodni natječaji i izložbe

Sudjelovanje Hrvatskoga školskog muzeja na međunarodnim dječjim likovnim i literarnim natjecajima nastavilo se uspješno i kroz godinu 2012. Na *40. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva Lidice 2012.* koja se organizira u Češkoj poslan je 101 likovni rad. Za *Međunarodni likovni natječaj Kanagawa bijenale* prikupljeno je i poslano ukupno 67 učeničkih radova, dok je na *Međunarodni literarni natječaj Goi* u Japanu poslan 1 literarni rad.

Događanja

Hrvatski školski muzej godine 2012. sudjelovao je na kulturnoj manifestaciji *Noć muzeja* koju po sedmi put organizira Hrvatsko muzejsko društvo. Noć muzeja održana je dana 27. siječnja, u petak, od 18 do 01 sat, u više od 60 gradova i mjesta diljem Hrvatske, na 150 lokacija, muzeja, galerija. Muzej je sudjelovao s programom naziva *Na sat*

Dodjela nagrada i priznanja *Lidice 2012.*

likovnog u HŠM! Proširili smo našu dugogodišnju suradnju s Učilištem za likovno obrazovanje, kreativnost i dizajn *Studio Tanay* s izložbenoga i na radionički program te smo održali zanimljive likovne radionice za naše posjetitelje. Samostalna umjetnica Lucija Skoblar predstavila je svoj rad naziva *Lost in space*. Na ulazu je svakog posjetitelja umjesto ulaznice dočekaao *Paprenjak* – tradicionalni hrvatski kolač, dar naših prijatelja iz *Paprenjak d.o.o.*

Dana 26. ožujka u Hrvatskom školskom muzeju organizirana je **dodjela ISSA Certifikata izvrsnosti**, međunarodnog priznanja koje International Step by Step Association dodjeljuje odgajateljima i učiteljima za visoku kvalitetu poučavanja usmjerenog na dijete. Organizator te dodjele jest Pučko otvoreno učilište „Korak po korak“.

I ove godine gostovali smo sa svojim radioničkim programom na stručno-znanstvenom skupu Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora naziva ***Proljetna škola učitelja i odgojitelja HPKZ-a***. Skup je održan tijekom mjeseca ožujka, a Muzej se predstavio izlaganjem o povijesti, poslanju i aktivnostima Muzeja te radionicama *Pišemo krasopisom* i *Ženski ručni rad – Vezenje križićima*.

Muzej *Staro selo* Kumrovec tijekom **uskršnjih blagdana** ponovno je iznenadio naše posjetitelje zanimljivim radionicama koje su održane u posljednjem tjednu ožujka. Na njima su sudjelovali učenici osnovnih škola iz Zagreba i bliže okolice.

Međunarodni dan muzeja, koji se slavi 18. svibnja, obilježili smo programom naziva ***Pronađi vodu!*** autorice Branke Manin. Program je trajao od 2. do 18. svibnja, a provodio se u sklopu zajedničke, 17. po redu, muzejsko-

Noć muzeja 2012.

Radionice Studija Tanay
tijekom Noći muzeja

Lost in space Lucije Skoblar
tijekom Noći muzeja

Uskršnje radionice Muzeja
„Staro selo“ Kumrovec u
HŠM-u

edukativne akcije Sekcije za muzejski pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskoga muzejskog društva. Posjetitelji su trebali u prostoru stalnoga postava Muzeja pronaći izložke koji prikazuju vodu i vođeni svijet ili pričaju priču o njima te potom ispuniti upitnik i tako postati jedan od mogućih dobitnika lijepih nagrada.

Tijekom mjeseca svibnja posjetili smo dvije osnovne škole, Osnovnu školu Gustava Krkleca u Zagrebu te Osnovnu školu Ksavera Šandora Gjalskog u Zaboku. Učenicima i njihovim učiteljima predstavili smo naš radionički program i izveli radionice *Pišemo krasopisom* i *Ženski ručni rad – Vezenje križićima*.

Početak ljeta Muzej je i ove godine proveo na moru, sudjelujući na **Međunarodnom dječjem festivalu u Šibeniku** s muzejskim radionicama *Ženski ručni rad – Vezenje križićima* i *Pišemo krasopisom*.

Gostovanje na Međunarodnom dječjem festivalu
u Šibeniku

Radionice su održane na otvorenom tijekom tri dana, od 26. do 28. lipnja, a sudionici su bili djeca i učenici osnovnih i srednjih škola grada Šibenika.

Na kraju ljeta Muzej je svoj rad i svoje pedagoške aktivnosti predstavio na Britanskom trgu u Zagrebu, na popularnom *Liber placu*, mjestu gdje učenici, njihovi roditelji i učitelji razmjenjuju školske udžbenike, priručnike, radne bilježnice prije početka nove školske godine.

Dana 6. listopada Hrvatski školski muzej gostovao je u Muzeju *Staro selo* Kumrovec u sklopu programa koji je nosio naziv *Subota u Etno selu*. Muzej se u prostoru stare pučke škole predstavio svojim radioničkim programom, radionicom *Pišemo krasopisom*.

Velik odjek u medijima u Hrvatskoj, ali i u svijetu imala je izložba *Čarobni triptih* u Državnom muzeju čipke u Vologdi, u

Muzejska radionica *Pišemo krasopisom!*

Rusiji koja je održana od 11. listopada 2012. do 16. veljače 2013., a kojoj je Hrvatski školski muzej bio suorganizator. Na izložbi su predstavljani i muzejski predmeti iz zbirke Hrvatskoga školskog muzeja.

Radionica *Pišemo krasopisom!* održana je i 19. listopada u Gradskoj knjižnici Rijeka. Našom radionicom Knjižnica je započela svoj program naziva *Pssst... pišemo, mala škola funkcionalne pismenosti za petaše*.

U Državnom arhivu u Rijeci dana 25. listopada te u Hrvatskom školskom muzeju dana 26. listopada održan je stručni skup naziva **Zlatko Špoljar pedagog, književnik i glazbenik**. Skup su organizirali Državni arhiv u Rijeci i Hrvatski školski muzej povodom svečanog preuzimanja pisane ostavštine autora i 120. obljetnice njegova rođenja. Na skupu su izlagale Zorica Manojlović, Štefka Batinić i dr. Mirna Marić. U glazbenom programu djela Zlatka Špoljara izvele su Ana Šepić i Melanija Ujčić uz glasovirsku pratnju prof. Ivane Herman.

Stručni skup ZLATKO ŠPOLJAR pedagog,
književnik i glazbenik

U suradnji s Veleposlanstvom Češke Republike u prostoru Hrvatskoga školskog muzeja, dana 29. studenoga, dodijeljene su nagrade sudionicima

40. međunarodne izložbe dječjeg likovnog stvaralaštva **Lidice 2012**. Nagrade je nagrađenim učenicima uručio veleposlanik Češke Republike u Hrvatskoj gospodin Martin Košatka. Nagrađeno je ukupno 10 učenika iz cijele Hrvatske.

U blagdansko vrijeme, krajem studenoga i početkom prosinca, u Hrvatskom školskom muzeju ponovno smo ostvarili međumuzejsku suradnju s Muzejom *Staro selo* Kumrovec. Božićnim programom, izložbom *Kinč iz zagorske hiže* autorice Vesne Žlender i radionicama **Bakine papirnate rožice**, Muzej *Staro selo* Kumrovec predstavio je učenicima osnovnih škola grada Zagreba tradicijsku vještinu izrade cvijeća od krep-papira i božićnih ukrasa karakterističnu za Hrvatsko zagorje.

Kristina Gverić